

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 11/2011 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden yksityisten alojen työeläkettä koskevien lakien sekä eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä annetun lain 11 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 19 päivänä lokakuuta 2011 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laeiksi eräiden yksityisten alojen työeläkettä koskevien lakien sekä eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä annetun lain 11 §:n muuttamisesta (HE 89/2011 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitussihteeri Maritta Hirvi, sosiaali- ja terveysministeriö
- lakiasianpäälikkö Aino Lassila, Eläketurvakeskus

- kehityspäällikkö Sonja Lilius, Maatalousyrittäjien eläkelaitos MELA
- eläke- ja vakuutus­pää­lik­kö Ove Herrlin, Merimieseläkekassa
- lakimies Jarmo Pätäri, Akava ry
- asiantuntija Johan Åström, Elinkeinoelämän keskusliitto
- ekonomisti Ilkka Kaukoranta, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- lainopillinen asiamies Harri Hellstén, Suomen Yrittäjät
- lakimies Heli Puura, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK
- Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi työntekijän eläkelakia, merimieseläkelakia, yrittäjän eläkelakia ja maatalousyrittäjän eläkelakia. Näihin lakeihin lisättäisiin uusi säännös. Sen mukaan osa-aikaeläkkeellä olevan työntekijän, jonka osa-aikatyötä koskeva työsopimus sanotaan irti eikä hänellä ole työntekovelvollisuutta tai hä-

nen työaikansa muuten vähenee irtisanomisajalla, katsottaisiin tästä huolimatta täyttävän osaaikaeläkkeen saamisen edellytykset työajan vähentymisestä alkaen kuuden viikon ajan, ei kuitenkaan enää irtisanomisajan jälkeen. Säännöksen pääasiallisena tarkoituksena olisi selkeyttää mainittujen lakien toimeenpanoa.

Osa-aikaeläkkeen määrä tarkistettaisiin nykyisen yli kymmenen prosentin sijasta vasta silloin, kun osa-aikatyön ansiotuloissa on tapahtunut pysyvä vähintään viidentoista prosentin muutos. Tämä vähentäisi eläkelaitosten toimeenpanotyötä ja hallintokustannuksia. Lisäksi osa-aikaeläkettä koskevia säännöksiä selkeytettäisiin ja yksinkertaistettaisiin muutenkin niiden soveltamisen ja toimeenpanon helpottamiseksi nykyisestäään.

Työkyvyttömyyseläkkeen lakkauttamista, tarkistamista ja maksamisen keskeyttämistä koskeva takautuva määräaika pidennettäisiin nykyisestä yhdestä vuodesta kahteen vuoteen.

Ensisijaisten etuuksien vähentämistä työeläkkeestä lievennettäisiin siten, etteivät ensisijaiset etuudet vaikuttaisi enää vähentävästi ensisijaisen etuuden rinnalla tapahtuneen työskentelyn perusteella karttuneeseen työeläkkeeseen.

Mainittuihin lakeihin lisättäisiin säännös, jonka mukaan eläkelaitos voisi antaa eläkkeen myöntämistä koskevan päätöksen väliaikaisena tilanteissa, joissa jokin eläkkeeseen vaikuttava selvitys puuttuu. Lakeihin tehtäisiin eräitä muitakin, lähinnä teknisluonteisia muutoksia, joiden tarkoituksena on selkeyttää yksityisten alojen eläkelainsäädäntöä ja helpottaa sen toimeenpanoa. Lisäksi maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annettua lakia muutettaisiin niin, että väliaikaisen päätöksen antami-

nen tulisi myös luopumistuen osalta mahdolliseksi.

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi myös työntekijän eläkelain voimaanpanolakia, merimieseläkelain voimaanpanosta annettua lakia, yrittäjän eläkelain voimaanpanosta annettua lakia ja maatalousyrittäjän eläkelain voimaanpanosta annettua lakia. Näitä lakeja muutettaisiin yksityisten alojen työeläkejärjestelmän toimeenpanon helpottamiseksi ja toimeenpanokustannusten vähentämiseksi siten, että sellaisesta perhe-eläkkeestä, joka perustuu edunjättäjän ennen vuotta 2005 voimassa olleiden työsuhde-eläkelakien mukaisesti yhteensovitettuun eläkkeeseen, ensisijaiset etuudet vähennettäisiin pääsääntöisesti työntekijän eläkelain, merimieseläkelain, yrittäjän eläkelain tai maatalousyrittäjän eläkelain mukaisesti. Muutos ei vaikuttaisi perhe-eläkkeen kokonaismäärään.

Eläketurvakeskuksesta annettuun lakiin ja eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä annettuun lakiin ehdotetaan lähinnä teknisluonteisia muutoksia.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012. Ensisijaisten etuuksien vähentämisen lieventämistä koskevat muutokset tulisivat kuitenkin voimaan vasta 1 päivästä tammikuuta 2013.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Esityksessä ehdotetut muutokset selkeyttävät yksityisten alojen työeläkelainsäädäntöä ja helpottavat sen toimeenpanoa. Ne myös parantavat joidenkin eläkkeensaajien etuisuuksia. Osa-aikaeläkettä saava voi ansaita hieman enemmän ansioiden vaikuttamatta eläkkeen määrään. Myös ensisijaisen etuuden rinnalla tehdystä työstä karttuvan eläkkeen yhteensovitusta lievennetään, mikä kannustaa työntekoon myös niitä, joiden työkyky on alentunut sairauden tai vamman vuoksi. Hallituksen esityksestä ilmene-

vistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina.

Helsingissä 15 päivänä marraskuuta 2011

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Juha Rehula /kesk	Hanna Mäntylä /ps
jäs.	Outi Alanko-Kahiluoto /vihr	Annika Saarikko /kesk
	Laila Koskela /ps	Hanna Tainio /sd
	Merja Kuusisto /sd	Lenita Toivakka /kok
	Sanna Lauslahti /kok	Erkki Virtanen /vas
	Merja Mäkisalo-Ropponen /sd	vjäs. Elsi Katainen /kesk.
	Lasse Männistö /kok	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Esko Salo.